

v/ Jan Petter Gjertsen
Søndre Vei 533
4550 Farsund

Lyngdal kommune
Postboks 353
4580 LYNGDAL

Sak:

**Høringsvar til ny kommuneplan 2023 -2033 Lyngdal Kommune
Plan ID 202114**

Om landbruk og jordvern:

Jordbruk er en arealkrevende næring, der resultatet henger nøye sammen med kvaliteten og mengden av jordressurser. Samtidig har Norge relativt lite dyrka jord sammenlignet med andre land. Jordbruksarealene utgjør kun rundt 3 prosent av det norske landarealet. De beste produksjonsarealene er dessuten i stor grad lokalisert der utbyggingspresset er størst.

Bevaring av dyrket mark er en nasjonal interesse. For å oppnå styrket beredskap og matsikkerhet må vi ta vare på jordbrukets produksjonsressurser over hele landet.

Nasjonale føringer:

23. mars 2022 sendte landbruks- og matminister Sandra Borch og kommunal- og distriktsminister Bjørn Arild Gram brev til alle kommuner og fylkeskommuner hvor de ber om at matjorda tas godt vare på i arealplanleggingen. Blant annet oppfordrer de kommunene til å tilbakeføre arealer avsatt til formål som innebærer omdisponering av dyrka jord. I tillegg oppfordrer de kommunene til å utarbeide jordvernstrategier med nullvisjon for nedbygging.

I jordvernbreve understreker statsrådene at bevaring av dyrket mark er en nasjonal interesse. Statsrådene viser til at vi må ta vare på jordbrukets produksjonsressurser over hele landet for å oppnå styrket beredskap og matsikkerhet. Videre bidrar en god utnyttelse av arealer som allerede er bebygde til å redusere behovet for å bygge ned dyrket jord.

Det er viktig at kommunene følger opp den nasjonale jordvernstrategien, og at hensynet til utbygging av industri, infrastruktur og boliger balanseres godt mot det langsiktige hensynet til matproduksjonen. Kommunene må bruke sin kunnskap om lokale og regionale forhold til å prioritere og følge opp jordvernmålet i arealplanleggingen, i tråd med regjeringens politikk.

Nydyrking er viktig for å opprettholde mengden av dyrka jord, og for å kunne øke jordbruksproduksjonen, men nydyrking kan ikke brukes som argument for å tillate omdisponering av jordbruksareal. Områder egnet for nydyrking (dyrkbare mark) er også en begrenset ressurs, særlig i de beste klimasonene.

Tilbakeføring:

Kommunenes rolle i å ivareta jordvernet er viktig. Som følge av en strammere jordvernpolitikk oppfordret statsrådene Sandra Borch og Bjørn Arild Gram kommunene til å vurdere om arealer avsatt til formål som innebærer omdisponering av dyrka jord, skal tilbakeføres til LNF-formål (landbruks-, natur- og friluftsmål).

Å bygge ned matjord er en irreversibel handling. Det tar tusenvis av år å lage ny matjord. Matjord er derfor en knapphetsressurs. Ved å ta vare på matjorda i Norge, sikrer vi evnen til å produsere vår egen mat for fremtiden.

Vi mener:

Lista og Lyngdal Bondelag ønsker at matjord skal brukes til matproduksjon.

Vi registrerer at klima og miljø blir brukt som ett argument for fortetting av sentrumsområdene. Den beste matjorda vi har i Lyngdal er rundt sentrum. Bondelaget mener derfor at en bør tillate utbygging utenfor sentrum for å ta vare på matjorda vår.

Det har i Lyngdal kommune blitt omdisponert mye dyrka og dyrkbare jord de siste tiår. Dette kan ikke fortsette. Vi mener at all dyrka eller dyrkbare jord som omdisponeres til annet formål, må erstattes med oppdyrket areal som erstatning av minst like god kvalitet.

Lyngdal kommune har ett aktivt jordbruksmiljø som kan og vil produsere god og trygg mat i dag og i fremtiden, der dyrka jord er en svært begrenset ressurs vi er avhengig av.

Potensialet for fortetting bør utnyttes, men ikke på dyrka eller dyrkbare jord.

Våre kommentarer til innspill:

Pkt. 9 Herdalen

Innenfor forslaget er det landbruksjord i drift som ikke er berørt av veganlegget og som Nye veier ivaretar i anleggsperioden. 7 daa fulldyrka jord som må vernes fra omdisponering

Figur 1 Kart viser 7daa fulldyrka jord nær veianlegget

Pkt. 10 Monoddveien

Bør fortsatt være LNF til matproduksjon.

2,5 daa med jordbruksareal i drift, i etablert jordbruksområde. Se *Figur 2 Flyfoto med vår påtegning*

Spredte boliger på dyrket mark vil i tillegg til nedbyggingen av matjord fort føre til interessekonflikter med dagens landbruk.

Figur 2 Flyfoto med vår påtegning

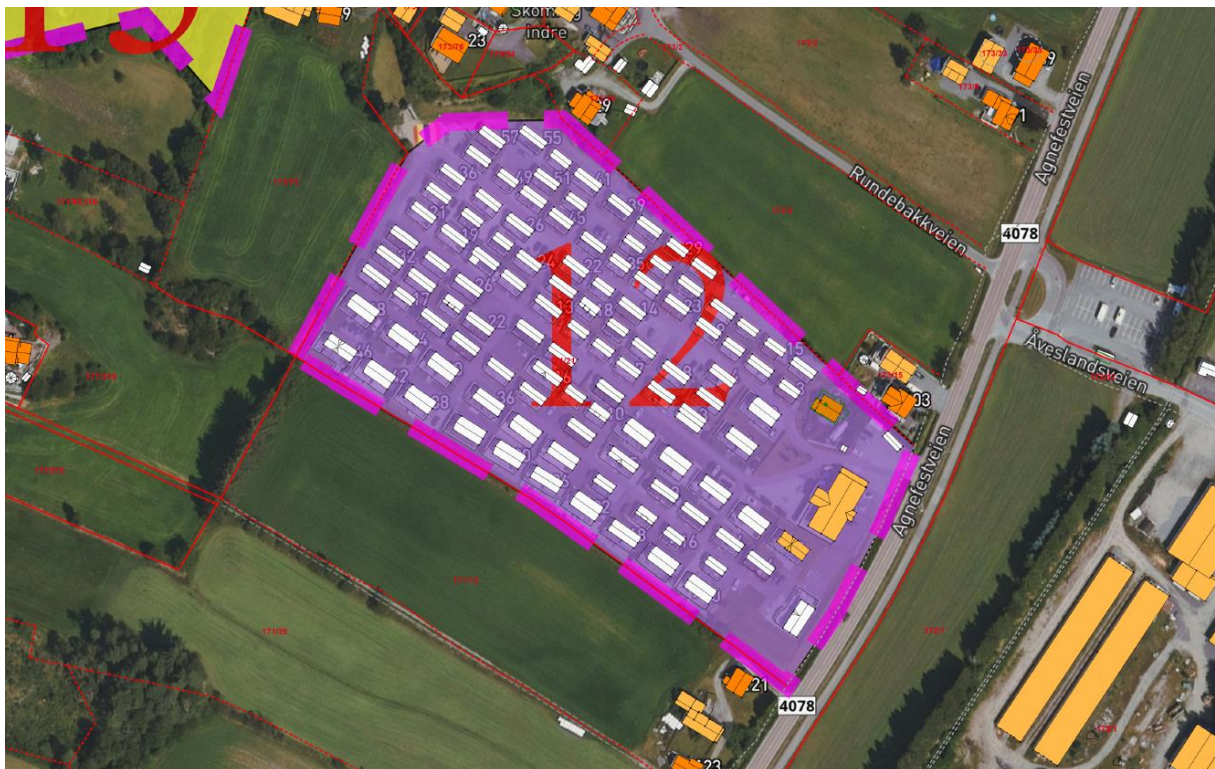
Pkt. 12 Agnefestveien.

Bør forbli LNF. En varig omdisponering vil føre til at arealet er tapt som jordbruksareal for alltid.

Det kommer frem av beskrivelsen at Lyngdal Campingpark driver på dispensasjon som midlertidig campingplass. Arealet er fulldyrka jord av god kvalitet og ligger i et etablert jordbruksområde. Det er ett aktivt jordbruksmiljø i Lyngdal og spesielt på Lyngdalsletta ett stort press på jordbruksareal.

Det er eiers risiko og etablere infrastruktur på landbruksareal ved en midlertidig tillatelse, og kan ikke brukes som argument for en permanent etablering. Innspillet er ikke forenelig med lokale og nasjonale føringer for jordvern.

Ved en omdisponering av arealet er dette jord som etter vårt syn må erstattes med oppdyrking andre steder. Av minst like god kvalitet. Det er 25 daa med jordbruksareal på eiendommen, Se *Figur 4 Flyfoto fra 2004.*

Figur 3 Kommunekart

Figur 4 Flyfoto fra 2004

Pkt. 13 Ytre Berge.

Bør fortsatt være LNF. Fortetting med boliger med dyrka mark på alle kanter kan fort føre til interessekonflikter med landbruksdrift. Ulemper med bl.a støy, lukt og støvplager.

Pkt. 15 Rosfjordveien - Hamran

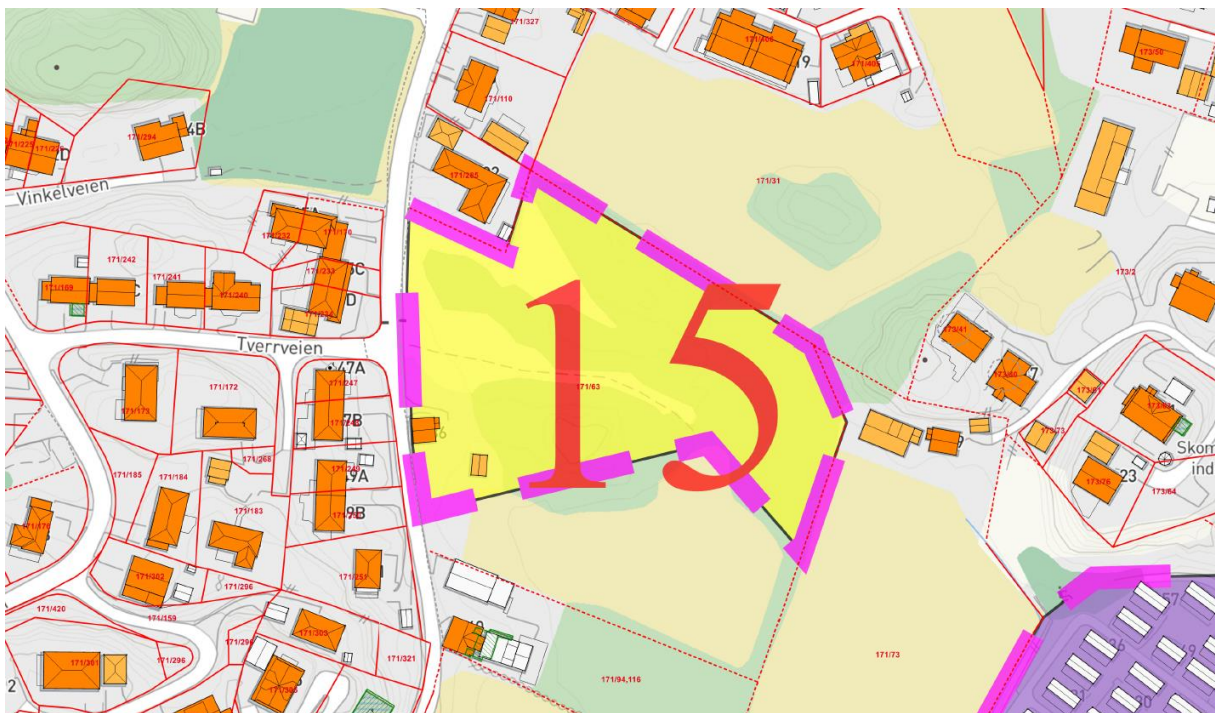
Bør fortsatt være LNF. Det gir et godt bomiljø med grønne lunger.

Eiendom har et areal på ca 16 daa

Forslag i kommuneplanen viser ca 10 daa av eiendommen omdisponert. Se *Figur 5 Kommunekart*
Vårt kart viser eiendommen har dyrka og dyrkbar jord på ca 13 daa

Dette er god landbruksjord i et landbruksområde. Etter jordloven så skal dyrka jord drives, og det er grunneiers ansvar og plikt. Dette arealet har ikke vært i drift på flere år og mye har grodd igjen, men det er ikke et argument for omdisponering. Den dyrka jorda ligger fortsatt der under bjørkerønninger og er lett å stille i stand hvis en aktiv bonde blir gitt mulighet. Historiske bilder viser god drift. Se *Figur 7 Flyfoto 2004*

Alternativ forslag med husrekke langs veien er vi svært kritiske til. Utsnittet som kommer frem i beskrivelsen ligger i sin helhet på dyrka og dyrkbar jord og er helt klart i strid med både lokale og nasjonale føringer. En slik oppstyking av teiger som det foreslås er svært uheldig i et så aktivt jordbruksmiljø som det er på lyngdalsletta. Utbygging og fortetting med boliger i landbruksområder kan fort føre til interessekonflikter med landbruksdrift. Ulemper med bl.a støy, lukt og støvplager.

Figur 5 Kommunekart

Figur 6 Flyfoto 2021

Figur 7 Flyfoto 2004

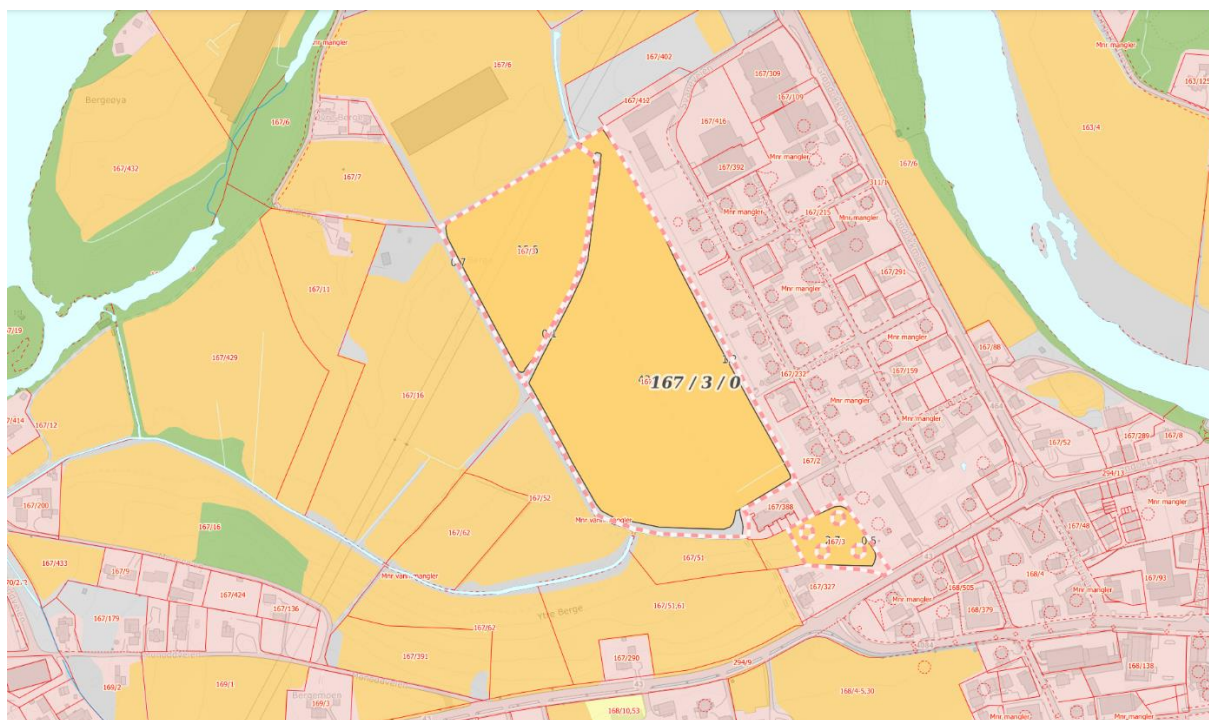

Figur 8 Bilde som viser tynne rønninger på store deler av stykket. Her har ikke eier oppfylt driveplikten!

Pkt. 19 Berge - Øvre

Bør forbli LNF. Arealet er fulldyrka jord av svært god kvalitet og ligger i et etablert jordbruksområde.

Behov for skoletomt eller andre offentlige tjenester må løses på andre arealer, som ikke bygger ned matjord.

Figur 9 Eiendommen 167/3 med fulldyrka jord av svært god kvalitet

Pkt. 21 Agnefest - Rosfjord

Bør fortsatt være LNF. Her er det viktig å ikke åpne opp for spredte boligområder.

Fortetting med boliger med dyrka mark på alle kanter kan fort føre til interessekonflikter med landbruksdrift. Ulemper med bl.a støy, lukt og støvplager.

Pkt. 25 Rosfjord-Kvavik.

En kanal vil dele og ødelegge ett viktig jordbruksområde vi har i Lyngdal.

Pkt. 30 Herdalen

Landbruksinteresser må ivaretas med buffersone mot dyrka mark

Pkt. 34 Moneveien

Området bør fortsatt være LNF.

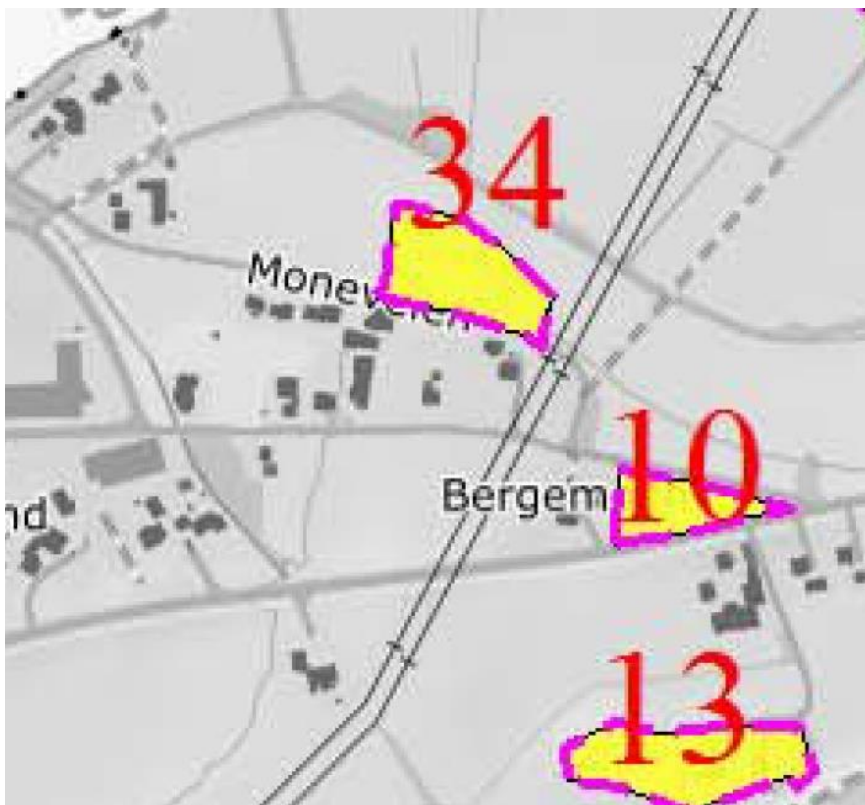
5 daa med god dyrkbar jord inntil eksisterende dyrka mark, i et landbruksområde. Arealet er skog med jord på tre sider og med samme jordsmonn. Med små grep er også dette jord til matproduksjon

Vårt syn er at dyrkbar jord må vernes like strengt som dyrka jord.

Dyrkbar jord er jord i banken, som kan realiseres ved behov. Ved omdisponering og nedbygging er arealet tapt og kan aldri brukes til matproduksjon

Det er viktig å ikke åpne opp for spredte boligområder i jordbruksområde, da dette fort kan føre til interessekonflikter med dagens landbruk.

I dag er Moneveien buffer mellom eksisterende boliger i sør og landbruksarealet i nord. Dette minsker konflikter med bl.a støy, lukt og støvplager.

Figur 10 Plankart

Figur 11 Flyfoto

Figur 12 Bilde fra Moneveien

Pkt. 38 Hamran - Kvavik

Bør fortsatt være LNF.

5 daa med god dyrkbar jord inntil eksisterende jordbruksareal, i ett jordbruksområde.

I dag er Vestre myrbakkvei buffer mellom eksisterende boliger og landbruksarealet. Dette minsker konflikter med bl.a støy, lukt og støvplager.

Vårt syn er at dyrkbar jord må vernes like strengt som dyrka jord.

Dyrkbar jord er jord i banken, som kan realiseres ved behov. Ved omdisponering og nedbygging er arealet tapt

Figur 13 Kommunekart

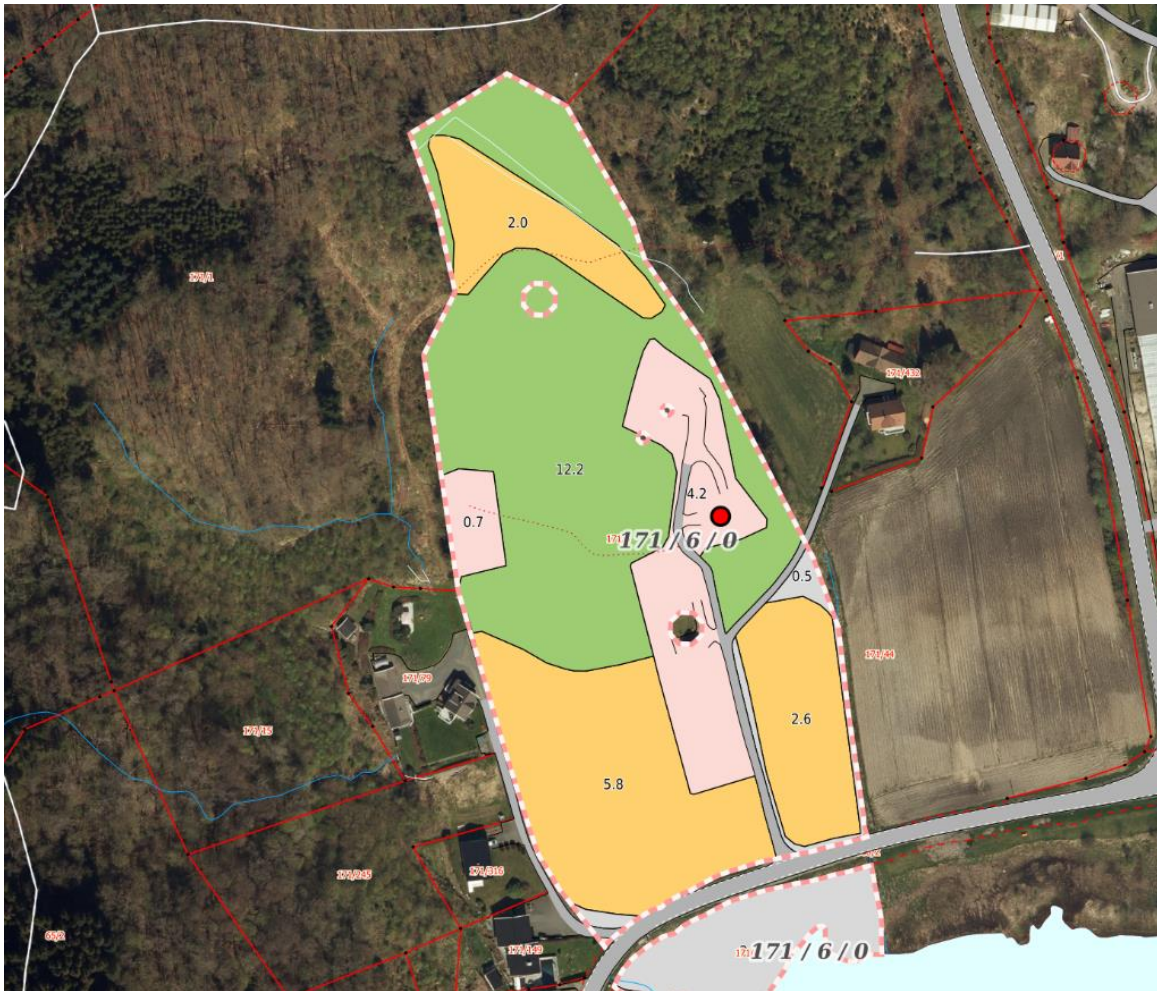
Figur 14 Flyfoto med vår påtegning av dyrkbar jord

Pkt. 41 Agnefest, Rosfjord

Bør fortsatt være LNF til matproduksjon.

Innenfor innspillsarealet er det registrert 10,4 daa fulldyrka jord

All boligbebyggelse både fast og utleie vil erfaringsmessig kunne føre til konflikter tett på jordbruksareal

Figur 15 171/6 med kartblad AR5 viser 10,4 daa fulldyrka jord på eiendommen

Pkt. 46 Slåta, Gulltjørn

Bør fortsatt være LNF til matproduksjon.

Innenfor innspillsarealet er det registrert 5,7 daa fulldyrka jord

Pkt. 50 Bergsaker, Steintomta

Omdisponering til næring/bolig kan føre til interessekonflikter og arealet ligger i ett landbruksområde

Det kan stilles mange spørsmål rundt tidligere tillatelser av dette arealet, steinmassene som ligger der ble godkjent lagret kun midlertidig, med svært enkel saksbehandling. Helsehus som var tiltenkt er bygget i Alleen, og behovet er da borte. Arealet burde i sin helhet tilbakeføres til LNF

Ved en omdisponering av arealet er dette jord som etter vårt syn må erstattes med oppdyrking andre steder. Av minst like god kvalitet.

Figur 16 Kommunekart

Figur 17 Flyfoto 2004

Pkt. 77 Rosfjord

Dette er svært god matjord og i ett landbruksområde som må tas vare på. Dette bør fortsatt være LNF område.

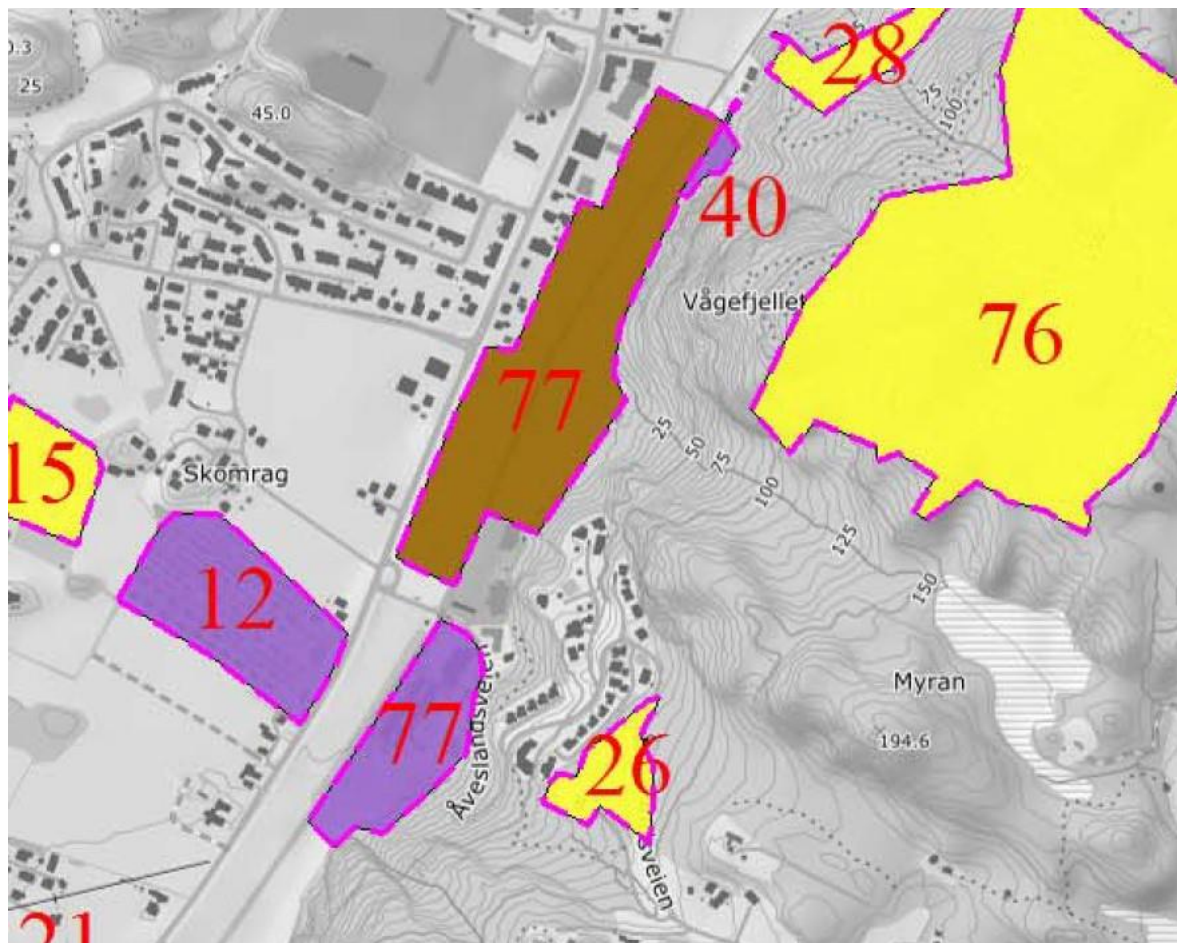
Det er ikke grunn til å bruke verdifull jord til bolig eller næring, det må bygges på arealer i kommunen som ikke berører dyrka mark.

Tidligere planteskolens virksomhet var landbruksdrift, og bygningene ble benyttet til landbruksvirksomhet.

Minner om jordloven og driveplikt på arealene og at næringsaktivitet på landbruksjord er i strid med loven.

Arealene er dyrka og dyrkbar jord, som skal ha like stort vern.

Kommunen burde i sin jordvernstrategi varig verne arealene i innspillet.

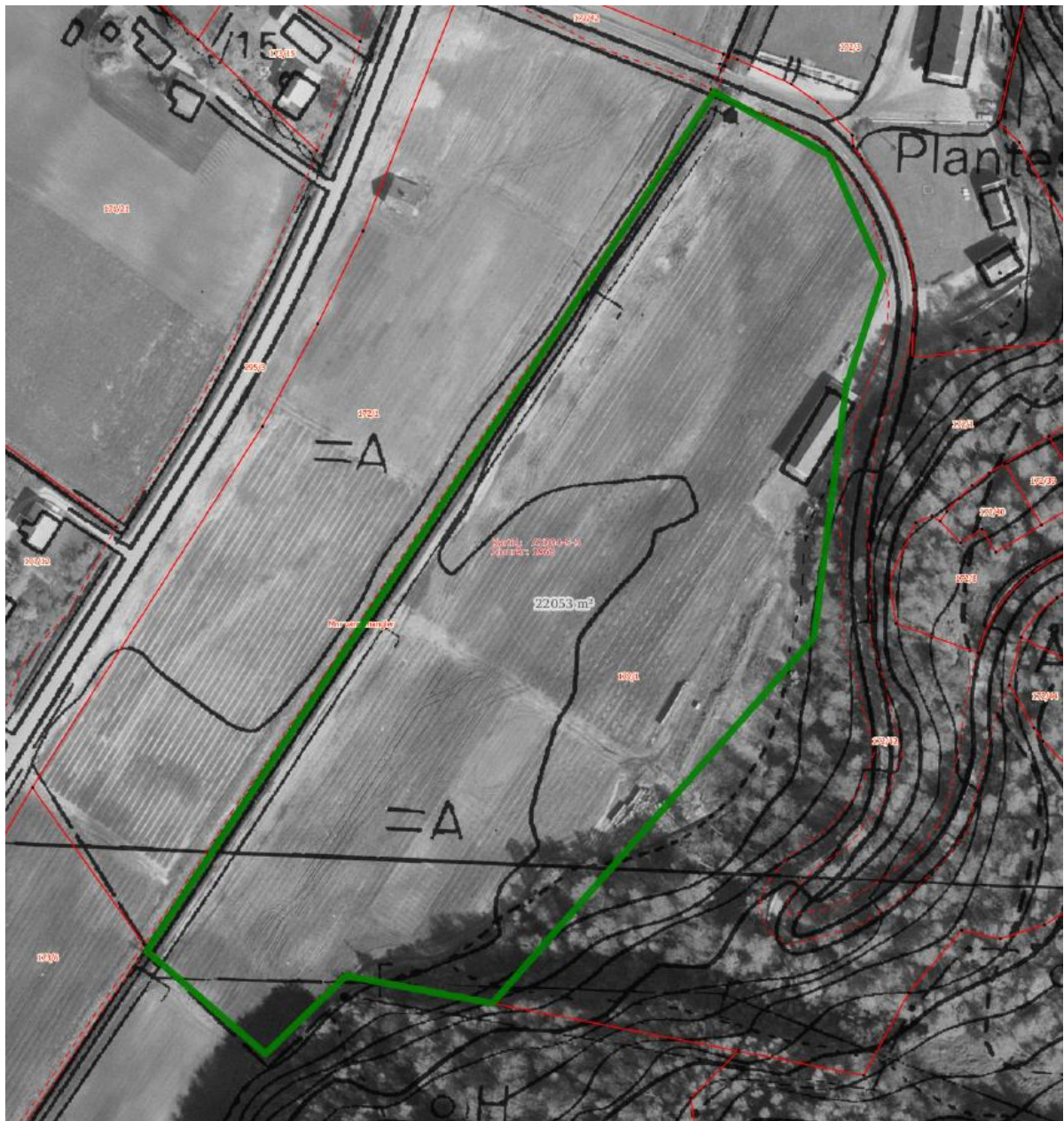
Figur 18 Kart med Innspill til kommuneplan

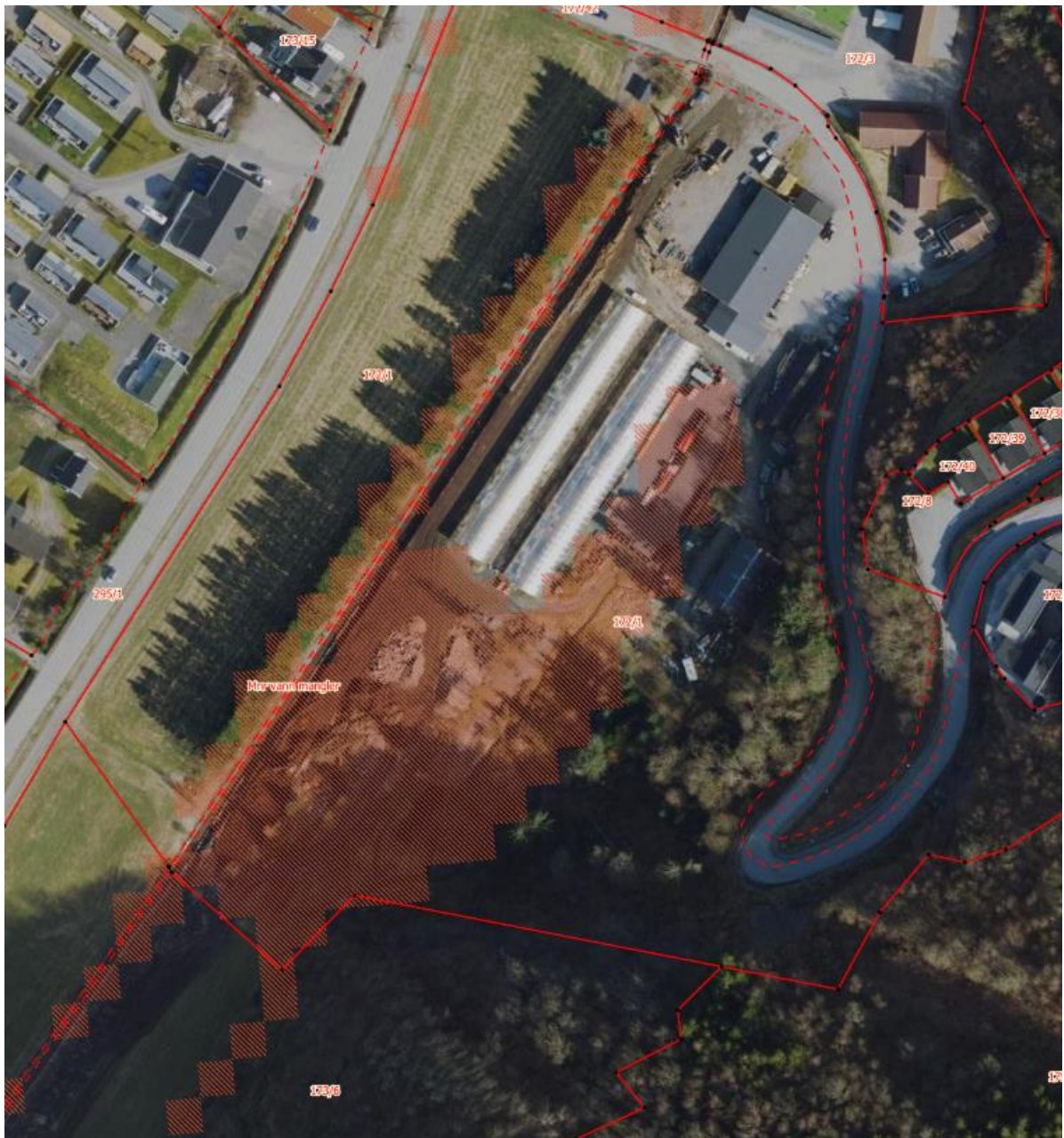
Figur 19 Punkt 77 Nord

Figur 20 Punkt 77 Sør

Figur 21 Økonomisk kartverk og flyfoto 1966

Figur 22 NIBIO registrering. Dyrkbar jord er markert med rødt

Pkt. 116 Rosfjord - Naveråsen

Det er viktig å ikke åpne opp for spredte boligområder i jordbruksområde, da dette fort kan føre til interessekonflikter med dagens landbruk. Bør fortsatt være LNF

Fortetting med boliger med dyrka mark på alle kanter kan fort føre til interessekonflikter med landbruksdrift. Ulemper med bl.a støy, lukt og støvplager.

Arealet er registrert som dyrkbar jord i digitalt markslagskart. Vårt syn er at dyrkbar jord må vernes like strengt som dyrka jord. Dyrkbar jord er jord i banken, som kan realiseres. Med små grep er også dette jord til matproduksjon. Ved omdisponering og nedbygging er arealet tapt og kan aldri brukes til matproduksjon.

Rosfjordveien burde forbli grense mellom bolig og landbruk

Figur 23 NIBIO registreringer der dyrkbar jord er markert med rød skravering

Pkt. 119 Hamran - Myrbakktunet

Bør fortsatt være LNF. Det gir et godt bomiljø med grønne lunger.

Eiendom har et areal på ca 13 daa, med dyrka jord på 7,3 daa av god kvalitet

Det er viktig å ikke åpne opp for spredte boligområder i jordbruksområde, da dette fort kan føre til interessekonflikter med dagens landbruk.

Fortetting med boliger med dyrka mark på alle kanter kan fort føre til interessekonflikter med landbruksdrift. Ulemper med bl.a støy, lukt og støvplager.

Forslaget grenser til innspill nr.15 mot sør og vi ønsker en samlet jordvern-strategi for å sikre framtidig vern av ett viktig landbruksområde.

Figur 24 Eiendommen 171/31

Pkt. 166 A2 Reservevannanlegg

Bør fortsatt være LNF

Inngrepet båndlegger betydelige arealer. Det kommer heller ikke frem begrensninger på Bringsjordneset vest for Lygna

Arealet er i dag innmarksbeite og kan benyttes som spredeareal.

Arealet er også registrert som dyrkbart til fulldyrka jord og skal vernes.

Ved innføringa av den nye gjødselvereforskriften er det mye mer verdifullt enn tidligere med innmarksbeite som spredeareal.

Restriksjonene som forslaget medfører er svært alvorlig for landbruksdriften, og vi frykter at restriksjonene kan bli større i fremtiden enn det som er opplyst.

Avslutning:

Det har vært bygget ned ekstremt mye matjord i sentrumsområdene i Lyngdal kommune. Den tida er forbi. Nå må hensyn til matproduksjon, beredskap og selvforsyning være høyeste prioritet. Da må dyrka og dyrkbar jord vernes strengt. I tillegg til at det må dyrkes nye arealer.

I unntakstilfeller med samfunnsnyttige behov der det må omdisponeres matjord må samme areal oppdyrkes som erstatning med minst samme kvalitet.

Det er i andre kommuner en avgift utbygger må betale for omdisponering, som kan disponeres andre steder i kommunen for oppdyrking av nytt areal. Dette er en løsning vi støtter.

Det er sendt anmodning fra regjeringen til alle kommuner om å etablere en jordvernstrategi. Dette må Lyngdal kommune jobbe med. Jord på Lyngdalsletta er under stort press.

Kommunen må føre tilsyn med at driveplikten blir fulgt etter jordloven. Og der det oppdages ulovligheter må det bli reaksjoner.

Det kan oppfattes i enkelte saker at det på dyrka jord gis dispensasjon eller midlertidig tillatelse som senere blir permanent. Der begrunnelsen da er den midlertidige bruken, eller brudd på driveplikt. Det er viktig å følge prosedyrer med fullstendig behandling og eventuell reguleringsplan.

Lokalpolitikere må kjenne regjeringens mål og sitt eget partiprogram:

«Ved omdisponering av dyrka mark bør matjorda tas vare på for opparbeidelse av nye erstatningsområder»

«Stimulere til nydyrking eller gjenopptakelse av drift på tidligere dyrka mark.»

[facebook.com/lyngdalthoyre](https://www.facebook.com/lyngdalthoyre)

«For å opprettholde matvareproduksjonen må vi ta vare på dyrebar matjord, og KrF går derfor inn for et strengt jordvern for å sikre fremtidige generasjoner sjansen til nasjonal matforsyning.»

[krf.no/politikk/landbruk](https://www.kr.no/politikk/landbruk)

«Sikre at jordvern blir et overordnet hensyn i arealforvaltningen, ha et mål om maksimal årlig omdisponering av matjord på 2000 dekar, og vurdere forbud mot opsjonsavtaler på dyrka eller dyrkbar mark.»

<https://www.arbeiderpartiet.no/politikken/landbruk/>

Med vennlig Hilsen

Lista og Lyngdal bondelag
Styret